

การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์
ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)*

AN APPLICATION OF THE TEN ROYAL VIRTUES IN SANGHA'S
AFFAIRS ADMINISTRATION IN NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE
(DHAMMAYUT)

พระครูสุรัตวิหการการ เขมธมโม (รอดแก้ว)

Phrakhru Suratviharkarn Khemadhammo (Rodkaew)

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ)

Phra Natthaphong Yanamete (Kraithep)

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทรโร)

Phra Natthaphong Sirisuwan (Janro)

กัณตภณ หนูทองแก้ว

Kantaphon Nuthongkaew

เดชชาติ ตริทรัพย์

Dethchat Threetrup

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

Mahamakut Buddhist University Sri Thammasokrat Campus, Thailand

E-mail: phrakhrusuratviharkarn@gmail.com

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ที่มี อายุ พรรษา และวุฒิการศึกษาทางธรรม ที่ต่างกัน ประชากร ได้แก่ พระภิกษุในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) จำนวน 415 รูป หาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 รูป และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 7 รูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือใช้การทดสอบ t-test และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA o F - test)

* Received 1 December 2019; Revised 28 December 2019; Accepted 30 December 2019

ผลการวิจัยพบว่า

1. คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) โดยรวมทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 1 ด้านทาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 8 ด้านอิหิงสา ส่วน ข้อ 7 ด้านอักโกระ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. แสดงผลการเปรียบเทียบ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวมทั้ง 10 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การใช้หลักทศพิธราชธรรม, การบริหารกิจการคณะสงฆ์, พระสังฆาธิการ

Abstract

The objectives of this thesis were as follows : 1) To study the application of the ten royal virtues in Sangha's affairs administration in Nakhon Si Thammarat province (Dhammayut). 2) To compare the application of the ten royal virtues in Sangha's affairs administration in Nakhon Si Thammarat province (Dhammayut) in terms of ages, periods of monkhood, Dhamma educations as differently. The population composed of 4,379 persons in Nakhon Si Thammarat province, sample size according to the table of R.V. Krejcie and D.W.Morgan, at the reliability at 95%, got the sample at the number of 201 persons. and in depth interview with 7 key informants The statistics were used as follows, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results revealed that:

1. The application of the ten royal virtues in Sangha's affairs administration in Nakhon Si Thammarat province (Dhammayut) by overviews were at high level, when considered in each aspects from more to less found that the aspect of Dana is the highest mean and follow up the aspect of Avihingsa and the aspect of Akkodha is the lowest mean, respectively.

2. The comparative results of application of the ten royal virtues in Sangha's affairs administration in Nakhon Si Thammarat province (Dhammayut) in term of of ages, periods of monkhood, ruling positions, formal education and

Dhamma educations found that by overviews for all aspects there are not different as statistical significance at .05.

Keywords: Application Of The Ten Royal Virtues, Sangha's Affairs Administration, Ecclesiastic

บทนำ

พระสังฆาธิการนั้น มีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จ ในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า พระพุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบต่อไป ก็ต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนโดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (กรมแผนงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ) พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) กล่าวไว้ว่า ผู้นำหรือผู้บริหาร คือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถ ของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ตั้งามพุทธองค์ตรัสไว้ในโคบาลสูตร โดยการเปรียบเทียบฝูงโค และโคจ่าฝูง เกี่ยวกับผู้นำ และผู้บริหาร ตลอดผู้ตาม ไว้ว่า เหมือนโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปสู่ฝั่งตรงกันข้าม หากโคหัวหน้าฝูงว่ายน้ำไปตรงฝูงโคทั้งหลายก็ตรงตามกัน และประสบกับความปลอดภัยหากโคหัวหน้าฝูงพาว่าไปคดโคทั้งฝูงที่ติดตามยอมจะดำเนินไป และประสบกับความลำบาก ฉะนั้น ในหมู่มนุษย์ก็ฉันทัน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2539) บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ หรือเป็นผู้นำ หากมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต หรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามยอมจะเดินตามแบบ ของผู้นำด้วยดี และประสบกับความปลอดภัยหากว่าผู้นำ หรือหัวหน้าไม่ประกอบด้วยคุณธรรมในการดำเนินชีวิตหรือในการปกครองแล้ว ผู้ตามยอมจะดำเนินไปตาม และประสบกับความลำบาก ฉันทัน ธรรมะ จึงเป็นข้อปฏิบัติในการทุก ๆ อย่าง โดยเหมาะ เช่น ในทางการปกครองทางการศึกษาทางสังคม เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสุขความเจริญเป็นวัฒนธรรมนั้น คือ ทรงแสดงธรรมเพื่อให้ผู้ฟังรู้อย่างเห็นจริงตามเหตุผลตามความเหมาะสม ที่เกี่ยวข้องโดยวิธีที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟังในทางเกื้อกูล ในทาง ก่อให้เกิดสุข เรียกสั้นๆ ด้วยคำในปัจจุบันว่าเพื่อความ สุขความเจริญ (พระไพศาล วิสาโล, 2533) นอกจากนี้ยังเป็นหลักธรรมที่นำไปปฏิบัติได้ตลอดไปทุกกาลสมัย ธรรมที่ตรัสสอนไว้ในครั้งพุทธกาล จึงปฏิบัติได้ผลเกื้อกูลให้เกิดความสุขความเจริญได้ใน ปัจจุบัน บัดนี้ ของทุกกาลสมัย เช่น เมื่อทรงแสดงธรรมแก่ ผู้ปกครอง ก็ทรงแสดง ทศพิธราชธรรมคือธรรมสำหรับพระราชา 10 ประการ เพราะศูนย์รวมของการปกครองหรือ กลไกสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการปกครองอยู่ที่ผู้ปกครองตั้งแต่ พระราชาผู้เป็นพระประมุขของรัฐ ฉะนั้น หลักทศพิธราชธรรมจึงเน้นความสำคัญของผู้นำหรือ

เน้นที่ตัวผู้นำว่าจะต้องมีคุณสมบัติหรือมีคุณธรรมอะไรบ้างจึงจะนำประเทศชาติสู่ความร่มเย็นเป็นสุขหากพิจารณา ด้วยดีแล้วจะเห็นว่าไม่ใช่เป็นธรรมสำหรับผู้ปกครองสูงสุด คือเพราะพระราชหรือพระมหากษัตริย์เท่านั้น แต่ เป็นธรรมสำหรับผู้ทำหน้าที่ปกครองทั่ว ๆ ไปตั้งแต่ระดับชาติตลอดลงมาจนถึงระดับประชาชนในชาติทั่วไป จะแตกต่างกันก็ตรงที่ของเขตแห่งความรับผิดชอบในการปกครอง ซึ่งก็คงมากน้อยแตกต่างกันไปตามฐานะของบุคคลนั้น ๆ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2551)

จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัดในพระพุทธศาสนาเป็นวัดธรรมยุตมี แแบ่งการปกครองคณะสงฆ์ โดยยึดตามเขตปกครองของบ้านเมืองและวิธีการปกครองคณะสงฆ์ที่กำหนดไว้ใน กฎมหาเถรสมาคมเป็นหลักของการปกครองคณะสงฆ์ มีผู้บริหารคณะสงฆ์ภายในจังหวัด คือ เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาสวัดรองลงมาตามลำดับ ปัญหาการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่คณะสงฆ์จะต้องแสวงหาแนวทางในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณูปการ (เขาว์ ไพโรพิจูไรจน์, 2548) ก็คืองานในความรับผิดชอบของพระสังฆาธิการแห่งองค์การทั้งสี่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484 นั้นเอง เพราะฉะนั้น ปัญหาหลักที่สำคัญของการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ กล่าวโดยสรุปแล้วก็คือ แนวทางในการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ที่ยังไม่มีเอกภาพชัดเจน สอดคล้องกับพัฒนาการทางสังคม และเป็นไปตามพุทธธรรมวินัยที่พระภิกษุสามเณรสามารถประพฤติปฏิบัติได้การบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ จึงเป็นความคาดหวังของสังคมอีกประการหนึ่ง นอกจากการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในธรรมวินัยเพื่อเป็นแบบอย่างของจริยธรรมความดีงามให้แก่คนในสังคมได้เชื่อถือได้ว่า คุณงามความดีในสังคมนั้นยังมีอยู่จริง ดังนั้น งานวิจัยในครั้งนี้ จึงเกี่ยวข้องกับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ฯลฯ เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานกิจการคณะสงฆ์ในทางที่ดีเพิ่มยิ่งขึ้นได้ต่อไป (กรมการศาสนา, 2535)

เพื่อการบริหารภารกิจของคณะสงฆ์จะได้มีความพร้อม ก้าวหน้าทันเหตุการณ์ ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)” เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการบริหารกิจการของคณะสงฆ์โดยหลักทศพิธราชธรรมของคณะสงฆ์ในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราชให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ที่มี อายุ พรรษา และวุฒิการศึกษาทางธรรม ที่ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ในวิจัยเชิงปริมาณ ใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้แก่ โดยการจับฉลาก (สงศรี ชมภูวงศ์, 2549) วิธีการคือนำรายชื่อพระสังฆาธิการที่มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์สังกัดธรรมยุตนิกาย จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นประชากรทั้งหมดมาตัดใส่กล่อง แล้วทำการจับรายชื่อประชากรที่ละชื่อจนครบจำนวน 201 รูป

การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้พระสังฆาธิการที่มีตำแหน่งทางการปกครองเพิ่มเติม จำนวน 7 รูป เพื่อศึกษาให้ทราบถึงแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) และผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบเป็นทางการ (Structured Interview or Formal Interview) โดยเริ่มจากการสัมภาษณ์ประชาชนโดยหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ซึ่งผู้วิจัยได้จะดำเนินการสัมภาษณ์พระสังฆาธิการที่มีตำแหน่งทางการปกครองเหล่านั้นด้วยตัวเอง

ผลการวิจัย

การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)

คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) โดยรวมทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านอวิหิงสา ส่วนด้านอภิกะฐะ มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช

(ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านทาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการสละปัจจัยเพื่อทำกิจกรรมในการบริหารงานการปกครอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การให้การศึกษาความรู้และโอกาสทางการศึกษาแก่พระผู้น้อย ส่วน การสงเคราะห์อนุเคราะห์ภิกษุสามเณรให้ได้รับความสุขเพื่อกำจัดความโลภในตน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านศีล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ท่านมีการบริหารการควบคุมสนับสนุนยกย่องเชิดชูเกียรติผู้สอนและผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีการรักษากฎระเบียบและวินัยอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ส่วนการรักษาความสุจริตต่อหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านปริจจาคะ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการบริหารช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การศึกษาในแต่ละชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีการบริหารช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน ส่วน ท่านมีการให้บริการแก่ภิกษุสามเณรโดยไม่มุ่งหวังสิ่งของประโยชน์ตอบแทน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านอาชวะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต ไม่มุ่งหวังหรือแสวงหาประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารการจัดการให้มีการพิมพ์หนังสือธรรมะหรือการเทศน์ออกเผยแผ่เป็นธรรมทาน มีถือฝักถือฝ่ายในเวลาปฏิบัติหน้าที่มีความจริงใจในความตั้งใจและไม่หลอกลวงสาธารณชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการใน จังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านมัททวะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการวางตนเป็นผู้มีเหตุผลและมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ไม่เจ้าอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ มีกัลยาณมิตรช่วยเหลือคณะสงฆ์อย่างเต็มสามารถด้วยกรุณาการมีอิธยาศัยที่อ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบหลู่เหยียดหยามพระภิกษุและสามเณร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านตปะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย พบว่า มีการบริหารการวางแผนให้ใช้อาคารของวัดจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ มีปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ยึดมั่นในคุณงามกรรณา การมีการบริหารกำหนดการวางแผนงานที่จะปฏิบัติและให้สังเคราะห์แก่ภิกษุสามเณร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านอาชวะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เมื่อมีปัญหาที่พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา มีการหาแก้ปัญหาทุกครั้งต้องจิตและอารมณ์เย็นเสมอต้นเสมอปลาย การมีความเมตตาประจำใจไว้ระงับความขุ่นเคืองแห่งตนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านอวิหิงสา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้พระภิกษุสามเณรได้รับความเดือดร้อน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านทำงานในหน้าที่ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน รวดเร็ว ถูกต้องด้วยการมีสมาธิที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านขันติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการบริหารงานต้องอดทนอดกลั้น ข่มใจต่อผู้บังคับบัญชาและใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีการบริหารงานต้องอดทนคำเสียดสีจากสภธรรมิกด้วยกัน พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ด้านอวิโรธนะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ให้บริการแก่พระภิกษุสามเณรที่มาติดต่ออย่างยุติธรรมทุกคน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ มีการบริหารงานต้องประกอบหลักธรรมาภิบาลเสมอ และ ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเที่ยงธรรมและดำรงตนบนหลักแห่งธรรม ปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เปรียบเทียบการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ที่มี อายุ พรรษา และการศึกษาทางธรรมที่ต่างกัน

คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 25 - 35 ปี, 36 - 45 ปี, 46 - 55 ปี และ 56 ปีขึ้นไปอยู่ในระดับมาก คณะสงฆ์ของ

ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวม ด้านตปะ เมื่อจำแนกตามการศึกษาทางธรรม ได้แก่ นักธรรมชั้นตรี, นักธรรมชั้นโท, นักธรรมชั้นเอก อยู่ในระดับมาก คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวม ด้านอภิกษะ เมื่อจำแนกตามการศึกษาทางธรรม ได้แก่ นักธรรมชั้นตรี, นักธรรมชั้นโท, นักธรรมชั้นเอก อยู่ในระดับมาก คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวม ด้านอวิหิงสา เมื่อจำแนกตามการศึกษาทางธรรม ได้แก่ นักธรรมชั้นตรี, นักธรรมชั้นโท, นักธรรมชั้นเอก อยู่ในระดับมาก คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวม ด้านอวิโรธนะ เมื่อจำแนกตามการศึกษาทางธรรม ได้แก่ นักธรรมชั้นตรี, นักธรรมชั้นโท, นักธรรมชั้นเอก อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลการศึกษา พบว่า การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) โดยรวมทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำการใช้หลักทศพิธราชธรรม ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เช่น ด้านทาน คือ มีการสละปัจจัยเพื่อทำกิจกรรมในการบริหารงาน การปกครอง ด้านอวิหิงสา คือ มีท่านมีความกรุณา ไม่ทารุณเบียดเบียนและกลั่นแกล้งให้พระภิกษุสามเณรได้รับความเดือดร้อน ซึ่งถือว่าพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ปฏิบัติตนอยู่หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ดีมากมีความเป็นอยู่ที่สงบสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดวรธรรมไชย มะยงค์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยหลักทศพิธราชธรรมในจังหวัดชุมพร พบว่า 1) การบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับลงไป ได้แก่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และด้านการปกครอง ส่วนหลักทศพิธราชธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับลงไป ได้แก่ อวิหิงสา คือ การไม่เบียดเบียนใคร อวิโรธนะคือ การไม่ขัดแย้งกับใคร ขันติคือ ความอดทน อดกลั้น ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมากคือ ด้านทาน ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า พระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านทาน คือ การสละปัจจัยเพื่อทำกิจกรรมในการบริหารงานการปกครอง

การให้การศึกษาค้นคว้าและโอกาสทางการศึกษาแก่พระผู้น้อยทำงานอย่างตั้งใจและไม่คดโกง ถือได้ว่าพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) วางตนและปฏิบัติตนในด้านนี้ได้ดีเยี่ยมทำให้มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก (พระปลัดวรณไชย มะยงค์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระทัตพงศ์ สุทสโน (ยศประสิทธิ์) วิจัยเรื่อง ศึกษาวิเคราะห์การใช้หลัก ทศพิธราชธรรม ในการปกครองคณะสงฆ์ของ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกล มหาสังฆปริณายก พบว่า หลักทศพิธราชธรรมและการปกครอง คณะสงฆ์ ทศพิธราชธรรมเป็น หลักธรรมในการ ปกครองที่เหมาะสมสำหรับผู้นำหรือผู้บริหารในทุก ๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หน่วยงาน องค์กร ประเทศ และระดับโลก รวมถึงการปกครองคณะ สงฆ์ ไม่เฉพาะผู้นำเท่านั้นแต่ สามารถนำมาใช้ได้กับทุก ๆ คน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดซึ่งมี ค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก คือ ด้านอภิกุโระ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าพระสังฆาธิการในจังหวัด นครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านนี้ถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่ยังอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า พระสังฆาธิการในจังหวัด นครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ข้อนี้ได้ดีอยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เมื่อมีปัญหาที่พยายามชี้แจงเหตุผลทำความเข้าใจถือว่าพระ สังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการ บริหารกิจการคณะสงฆ์ ในด้านนี้ได้ดีอยู่ทำให้มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก (พระทัตพงศ์ สุทส โน (ยศประสิทธิ์), 2558) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระธรรมา นาดมโม (เทพวรรณ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนอง บัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักทศพิธราชธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัด นครสวรรค์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านทาน ด้านศีล ด้านปริจจาคะ ด้านอาชชวะ ด้านมัทวะ ด้านตปะ ด้านอภิกุโระ ด้านอวิหิงสา ด้านขันติและ ด้านอวิโรธนะ อยู่ในระดับมากทุกด้าน จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า คณะสงฆ์ ที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระ สังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ โดยรวมทั้ง 10 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า คณะสงฆ์ที่มีอายุที่แตกต่างกันมีความ คิดเห็นการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการใน จังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกันเนื่องด้วยการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ในแต่ละวัด แม้มี อายุที่ต่างกันก็ไม่เป็นอุปสรรคเนื่องด้วยวิถีชีวิตของพระสงฆ์ ส่วนใหญ่ได้รับการปลูกฝังเรื่องการ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรมมาตั้งแต่อดีตแล้วจึงทำให้ผลวิจัยออกมาดังนี้ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง

(พระธรรมา นาดมโม (เทพวรรณ), 2558) สอดคล้องกับงานวิจัย นนทพรรณ, ธนบุญเกียรติ ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกในการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการบริหารภาครัฐแนวใหม่ พบว่า เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก ในการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการบริหารภาครัฐแนวใหม่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษารายได้ อาชีพ และประสบการณ์ในการทำงาน มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกในการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการบริหารภาครัฐแนวใหม่ไม่แตกต่างกัน จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า คณะสงฆ์ที่มีพระชาติต่างกัน มีความคิดเห็นการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) โดยมีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวมทั้ง 10 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า คณะสงฆ์ที่มีพระชาติที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน เนื่องด้วย ที่มีสถานที่ ต่างกัน มีประสบการณ์การดำเนินชีวิต และทัศนคติที่ไม่เหมือนกัน การแสดงความคิดเห็นจึงแตกต่างกัน (นนทพรรณ ธนบุญเกียรติ, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประกิต บุญมี สุวัฒน์ ไกรสกุล จุฑาภรณ์ และคณะ วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษากรณีเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาครผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษากรณีเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า อายุ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรมและวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า คณะสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ โดยรวมทั้ง 10 ด้าน จำแนกตามการศึกษาทางธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัย ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า คณะสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรม ปฏิบัติงาน มีความเสมอโดยไม่ได้แบ่งชั้น พรรณะ จึงไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นของคณะสงฆ์ (ประกิต บุญมี และคณะ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประกิต บุญมี สุวัฒน์ ไกรสกุล จุฑาภรณ์ และคณะ วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษากรณีเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารกิจการคณะสงฆ์: ศึกษากรณีเขตการปกครองคณะสงฆ์ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัว

แปร พบว่า อายุ จำนวนพรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรมและวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกข้อ (ประภิต บุญมี และคณะ, 2561)

สรุป

จากผลการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต)” นำมาสรุปได้ดังนี้

จำแนกอายุ พบว่า คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มี 25 - 35 ปี จำนวน 91 รูป คิดเป็นร้อยละ 45.27 และมี อายุ 36 - 45 ปี จำนวน 54 รูป คิดเป็นร้อยละ 26.87 มี 46 - 55 ปี จำนวน 43 รูป คิดเป็นร้อยละ 21.39 และมีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 13 รูป คิดเป็นร้อยละ 6.47 น้อยที่สุด ตามลำดับ

จำแนกจำแนกตามพรรษา พบว่า คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการใน จังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มี 1.5 - 15 พรรษา .จำนวน 35 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.41 คน มี 16 - 25 พรรษาจำนวน 86 รูป คิดเป็นร้อยละ 42.79 มี 26 - 35 พรรษา จำนวน 44 รูป คิดเป็นร้อยละ 21.89 และ มี 36 พรรษาขึ้นไปจำนวน 36 รูป คิดเป็นร้อยละ 17.91 น้อยที่สุด ตามลำดับ

จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางธรรม พบว่า คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีนักธรรมชั้นตรี จำนวน 136 รูป คิดเป็นร้อยละ 67.66 และมีนักธรรมชั้นโทจำนวน 49 รูป คิดเป็นร้อยละ 24.38 และมีนักธรรมชั้นเอก จำนวน 16 รูปคิดเป็นร้อยละ 7.96 มีน้อยที่สุด ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) มีการนำหลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต) โดยรวมทั้ง 10 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 1 ด้านทาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ข้อ 8 ด้านวิหิงสา ส่วน ข้อ 7 ด้านอักโกธะ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อผลการวิจัยไปปฏิบัติ

1.1 พระสังฆาธิการควรมีการบริหารกิจการ โดยไม่เบียดเบียนใคร ซึ่งไม่เพียงแต่ การไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อนเท่านั้นแต่ยังหมายถึง การพยายามส่งเสริมสันติภาพด้วยการงดเว้นและป้องกัน ความขัดแย้งระหว่างพระสงฆ์ในวัดและในสังคม รวมทั้งทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงและ การทำลายล้างชีวิต

1.2 พระสังฆาธิการควรมีการบริหารกิจการ โดยไม่เป็นปฏิปักษ์ ไม่ขัดขวาง กล่าวคือ ไม่ขัดต่อเจตจำนงของพระ ไม่ขัดขวางมาตรการใด ๆ อันจะเอื้ออำนวยต่อสวัสดิภาพของพระสงฆ์ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ปกครองโดยสมครสมานน้ำใจกับคณะพระสงฆ์เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทั้งต่อวัดของตน รวมไปถึงต่อประเทศชาติด้วย และคณะสงฆ์ก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นกำลังสนับสนุนต่อวัดของท่านต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้หลักทศพิธราชธรรมในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการเขตอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือให้สอดคล้องในระดับการบริหาร

2.2 ควรศึกษาโดยเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากคณะสงฆ์ เป็นประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำความคิดเห็นมาเปรียบเทียบกัน และนำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาองค์การต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2535). *พระราชบัญญัติคณะสงฆ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- เขาว์ ไพโรพริฎณโรจน์. (2548). *ทฤษฎีและการจัดองค์การ*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- นนทพรณ์ ธนบุญเกียรติ์. (2559). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิชญ์โลกในการนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการบริหารภาครัฐแนวใหม่. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาการปกครอง*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ. (2551). *ทศพิธราชธรรมกับพระมหากษัตริย์ไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- ประกิต บุญมี และคณะ . (2561). ความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ : ศึกษากรณี เขตการปกครองคณะสงฆ์ ตำบลท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร. *สยามวิชาการ* , 19(33), 31-50.
- พระทัตพงศ์ สุทสสน (ยศประสิทธิ์). (2558). ศึกษาวิเคราะห์การใช้หลักทศพิธราชธรรม ในการปกครองคณะสงฆ์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2539). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร: โกมลคิมทอง.
- พระธรรธร นาถธมโม (เทพวรรณ). (2558). การบริหารงานตามหลักทศพิธราชธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. ใน

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระปลัดวรณไชย มะยงค์. (2558). การบริหารกิจการคณะสงฆ์โดยหลักทศพิธราชธรรมในจังหวัดชุมพร. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระไพศาล วิสาโล. (2533). พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง.

สงศรี ชมภูวงศ์. (2549). ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อาจารย์เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2550). องค์การและการจัดการงานบุคคล. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.